

Δώρα Μέντη

«Με λογισμό και μ' όνειρο»

Εφαρμοσμένες ιδέες και δράσεις δημιουργικής γραφής

«Πολύ υψηλή της Ποιήσεως η σκάλα»

Αυτό που θέλω να υπογραμμίσω είναι απλώς η ισορροπία. Η πολλή και δημιουργική ανάγνωση (και όχι μόνο λογοτεχνίας) είναι η μόνη οδός για να κατανοήσει κανείς τι σημαίνει γραφή, με ποια κριτήρια την κρίνουμε, πώς δουλεύει το λογοτεχνικό σύστημα, τι χρειάζεται για να γίνει συγγραφέας' να διακρίνει τα όρια των δικών του γραπτών και να αποφασίσει, υποψιασμένος αρκετά, αν θέλει και μπορεί να επενδύσει στον άπειρο κόπο και χρόνο που χρειάζεται, διότι πάντα θα είναι «πολύ υψηλή της Ποιήσεως η σκάλα».

(Βενετία Αποστολίδου, «Ζητήματα ανάγνωσης»)

Τα χρόνια μας και τα χαρτιά μας

Παρεμβάσεις στο μάθημα

Ομάδες - Ανάγνωση ολόκληρου λογοτεχνικού βιβλίου

Άντον Τσέχωφ «Ο παχύς και ο αδύνατος» Κ.Ν.Λ. Γ Γυμνασίου (Γ2, 2013)

- ΟΜΑΔΑ 1 Θυμάται ότι στη Β τάξη διαβάσαμε και απολαύσαμε μαζί το διήγημα «Ένας αριθμός» του Τσέχωφ. Γράφει ένα σύντομο εισαγωγικό κείμενο για τον αφηγηματικό ρόλο του συγγραφέα στο παρόν διήγημα. Στη συνέχεια συγκρίνει (από μνήμης) την κοινωνική θέση των γυναικών στα δύο διηγήματα.
- ΟΜΑΔΑ 2 Διατρέχει προσεκτικά το παρόν διήγημα με σκοπό να συγκρίνει ειδικότερα τους δύο κεντρικούς ανθρώπινους τύπους: τον παχύ και τον αδύνατο, κρίνοντας από τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του καθενός και από τον τρόπο που συμπεριφέρονται στην αναπάντεχη αυτή συνάντηση.
- ΟΜΑΔΑ 3 Διηγείται τη συνάντηση μέσα από την οπτική του Μίσια (Παχύ), χωρίς να παραλείψει να εκθέσει τα προσωπικά του συναισθήματα.
- ΟΜΑΔΑ 4 Διηγείται τη συνάντηση μέσα από την οπτική της γυναίκας του Αδύνατου, Λουίζας. Προσπαθεί να αποδώσει την ψυχολογία της.
- ΟΜΑΔΑ 5 Παρουσιάζει το περιστατικό μέσα από την οπτική του 15χρονου Ναθάνια. Εκθέτει τα προσωπικά του συναισθήματα.
- ΟΜΑΔΑ 6 Γράφει μια παράγραφο για να τοποθετήσει το διήγημα στην ιστορική εποχή του. Σε μια δεύτερη παράγραφο περιγράφει τους δύο ανθρώπινους τύπους μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο της δικής μας εποχής.
- ΟΜΑΔΑ 7 Δεν ολοκληρώνει την ανάγνωση του κειμένου. Σταματά στη μέση περίπου της σ. 107 (...παράσημα») και γράφει ένα δικό της τέλος.
- ΟΜΑΔΑ 8 Διαβάζει την επικαιροποιημένη εκδοχή της συνάντησης δύο παλιών φίλων που έγραψε ο Δημήτρης Κούρος (Γυμνάσιο Ελληνικού, 2012) και γράφει ένα σύντομο σχόλιο για αυτό το μαθητικό κείμενο.
- ΟΜΑΔΑ 9 Ένας από την ομάδα τοποθετεί τον εαυτό του και τους φίλους του στον μέλλον και όλοι μαζί σχεδιάζουν και διηγούνται μια συνάντησή τους μετά από 30 χρόνια.
- ΟΜΑΔΑ 10 Θεατροποιεί και μας παρουσιάζει το διήγημα.

ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ (Ιαν. 2016)

Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου vs Το καπλάνι της βιτρίνας
debate ανάμεσα στους μαθητές του Α1. Σκορ: 14 (Καπλάνι)-12 (Πέτρος)

Η δίκη της «Φόνισσας» (Γ2, Ιαν. 2016)

Σύνθεση Μικτού Ορκωτού Εφετείου

Πρόεδρος Εφετών, 2 εφέτες, 4 ένορκοι, ειδικός
γραμματέας-πρακτικογράφος

Κατηγορούμενη: θεία Χαδούλα Φραγκογιαννού

Μάρτυρες: Δελχαρώ (κόρη), Αμέρσα (κόρη),
Γιάννης περιβολάρης, Λυρίγκος, χωροφύλακας

Υπεράσπιση: τρεις εκπρόσωποι

Κατηγοροί: τρεις εκπρόσωποι

Ετυμηγορία: Ένοχη, δίχως ελαφρυντικά. Ισόβια.

Οι μαθητές διαβάζουν και γράφουν

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Ανδρέα Λασκαράτου «Ο κακός μαθητής», Κ.Ν.Λ. Γ Γυμνασίου

- *Ο κακός μαθητής τη σημερινή εποχή δεν έχει διαφορές με τους μαθητές που έχουν τον ίδιο «τίτλο» στο ιστορικό κείμενο του Ανδρέα Λασκαράτου (1896). Μόνο ομοιότητες μπορούμε να βρούμε ανάμεσά τους.*
- *Καταρχήν, ο μαθητής αυτός θεωρεί πως το να πηγαίνει καθημερινά σχολείο δεν έχει καμιά αξία. Ο μόνος λόγος που το κάνει είναι επειδή το έχει συνηθίσει. Ένα επιπρόσθετο στοιχείο είναι η παρέα και οι φίλοι του τους οποίους συναντά στο σχολείο.*
- *Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, ο κακός μαθητής κάθε άλλο παρά με το μάθημα ασχολείται. Κάθε διδακτική ώρα ενοχλεί τους συμμαθητές του και τη ροή του μαθήματος ή απλώς ασχολείται με άλλα, εντελώς άσχετα με το μάθημα, πράγματα. Δεν ετοιμάζεται ποτέ κατάλληλα για το μάθημα της επόμενης ημέρας, βρίσκοντας πάντοτε κάποια δικαιολογία. Δεν τον ενδιαφέρει η βαθμολογία ή ... είναι το μόνο πράγμα που τον ενδιαφέρει. Για να πετύχει, βέβαια, τη βαθμολογία αυτή διαβάσει τα βασικά, κατά τη γνώμη του, σημεία του μαθήματος, και τα μαθαίνει σαν παπαγάλος, χωρίς να καταλαβαίνει το νόημά τους. Αν πάλι δυσκολεύεται και σ' αυτό, ο μαθητής καταφεύγει στον εύκολο τρόπο: το σκονάκι ή (σε δύσκολες καταστάσεις) στην ... ανταλλαγή απόψεων με τους συμμαθητές του.*
- *Όπως είναι φυσικό, σε περιόδους γιορτών ή διακοπών, ο κακός μαθητής δεν διαβάσει το παραμικρό, παρά μόνο την τελευταία στιγμή. Τελικό αποτέλεσμα όλων των παραπάνω είναι πως ο μαθητής αυτός δεν θα καταφέρει στη ζωή του τίποτα, καθώς θα του λείπουν βασικές γνώσεις για οποιαδήποτε καριέρα.*
- Ειρήνη Ατζαράκη (Γ1), «Ο κακός μαθητής» (2013)

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Ανδρέα Λασκαράτου, «Ο κακός μαθητής», Κ.Ν.Λ. Γ Γυμνασίου

- Θα προσπαθήσω, αν και δεν τα καταφέρνω καλά στον γραπτό λόγο, να σκιαγραφήσω τον εαυτό μου. Θα αποπειραθώ δηλαδή να φωτίσω με σοβαρότητα τα θετικά αλλά και τα αρνητικά στοιχεία του χαρακτήρα μου, που, απ' ό,τι φαίνεται, θα είναι περισσότερα από τα θετικά.
- Καταρχήν θα ήθελα να πω ότι καθώς μας έφτιαχνε ο θεός μάς τα έδωσε όλα. Μας έδωσε ομορφιά, εξυπνάδα, ευφυΐα, ωραία φωνή και πολλά άλλα χαρακτηριστικά, σε άλλους πολύ και σε άλλους λίγο. Το μόνο πράγμα που άφησε σε εμάς είναι η δημιουργία του χαρακτήρα μας. Έτσι κατάφερε να μας κάνει ξεχωριστούς! Τον χαρακτήρα μας τον πλάθουμε και τον δημιουργούμε μόνοι μας. Μέσα από τα λάθη μας μαθαίνουμε και έτσι μετατρέπουμε τα μειονεκτήματά μας σε πλεονεκτήματα, αρκεί βέβαια να το θέλουμε...
- Στη διάρκεια των 14 χρόνων της ζωής μου απέκτησα και διαμόρφωσα κάποια από τα χαρακτηριστικά μου. Θα χαρακτήριζα λοιπόν τον εαυτό μου αυθόρμητο, φιλικό, κοινωνικό, ευπροσάρμοστο, αυτάρκη, ειλικρινή και όχι υποκριτή. Είμαι δηλαδή ένα άτομο που αρκείται σε αυτά που καταφέρνει μόνος του, ένα άτομο με αυτογνωσία που αναγνωρίζει τα λάθη του αλλά και τα προτερήματά του.
- Απ' ό,τι έγραψα και στην αρχή, έχω πολλά μειονεκτήματα. Καταλαβαίνω γιατί ο μαθηματικός μας με παρομοίασε με πυροτέχνημα που δεν σκάει στη διαδρομή αλλά πέφτει! Νομίζω όμως ότι μερικές φορές τα μειονεκτήματά μου μπορούν να με ωφελήσουν. Για παράδειγμα, επειδή είμαι μπαγαπόντης είμαι χαλαρός και τεμπέλης, βαριέμαι να διαβάσω. Οτιδήποτε όμως διαβάζω με τη θέλησή μου, το κάνω συνειδητά για το δικό μου μέλλον και όχι για κάποιον άλλο. Πιστεύω επίσης ότι είμαι έξυπνος και ταυτοχρόνως είμαι ένα άτομο που δεν εξαντλεί τις δυνατότητές του και επαναπαύεται στο μέτριο. Τέλος, θεωρώ ότι είμαι ένα άτομο που τα κάνει όλα τσαπατσούλικά, στο πόδι, επιφανειακά, την τελευταία στιγμή, με αμφίβολα αποτελέσματα και τεράστιο άγχος, χωρίς να καταφέρνει να κρατήσει τις γνώσεις του για μεγάλο διάστημα.
- Διονύσης Λαθιωτάκης (Γ2), «Εγώ.. ο εαυτός μου» (2013)

Με τον τρόπο του «Ουλαλούμ» του Γιάννη Σκαρίμπα, Κ.Ν. Λ. Γ Γυμνασίου

- *Σα σε γνώρισα μια μέρα*
- *ηλιόλουστη, με γεράκι*
- *τα μάτια σου σαν άστρα*
- *να λάμπουν λες και ήμουν θύμα αγρίου*
-
- *Περπάτημα βαρύ, καρδιοχτύπι γοργό*
- *και συ λες και δεν υπάρχω*
- *προχωρείς σιμά μου,*
- *κι εγώ από δίπλα «αλαλούμ»*
-
- *Εκείνη την ημέρα που σε γνώρισα*
- *ηλιόλουστη, με γεράκι*
- *στα μάτια τα λαμπρά σαν άστρα χάθηκα*
- *σα να 'μουν θύμα αγρίου.*

- Ροζαλία Λαδοπούλου (Γ2), «Σα σε γνώρισα» (2013)

Με τον τρόπο του «Ουλαλούμ» του Γιάννη Σκαρίμπα Κ.Ν. Λ. Γ Γυμνασίου

- Σκοτάδι υπάρχει εδώ τριγύρω
• με τρώει μεγάλος καημός
• ψάχνω έναν ώμο για να γείρω
• έρχεσαι συ, γεμίζω φως
•
• Τρελαίνομαι μόνο στη σκέψη
• πως στο μυαλό σου πια εσύ
• δε σκέφτεσαι άλλο εμένα
• δακρύζω εγώ, κι έρχεσαι συ
•
• Κοιτάζω το γιομό φεγγάρι
• τ' αστέρια το λαμπρό ουρανό
• χρειάζομαι εγώ εσένα
• ωσάν λουλουδί το νερό
•
• Σαν δε σε βλέπω εδώ κοντά μου
• σα νιώθω άδεια την ψυχή
• νιώθω πως σβήνουν τα όνειρά μου
• έρχεσαι συ, έρχεται η αυγή
•
• Μα σα δεν έρθεις ένα βράδυ
• τ' αστέρια δεν θα λάμπουν πια
• ούτε τ' ολόγιομο φεγγάρι
• εγώ κι εσύ πιο μακριάΚαι τα
•
• ότε έρχεται σκοτάδι
• να μου πληγώσει την καρδιά
• έρχεσαι συ, σα μία πλάνη
• με μαύρα μάτια, μαύρα μαλλιά
•
• Στην αγκαλιά σου με τυλίγεις
• είναι σαν όνειρο τρελό
• σε βλέπω βήματα να κάνεις
• φεύγεις εσύ, φεύγω κι εγώ.

- Νίκος Χριστόπουλος (Γ3) «Έρχεσαι συ» (2013)

Με τον τρόπο του Ναζίμ Χικμέτ «Νανούρισμα στο γιο μου» Κ.Ν. Λ. Β Γυμνασίου

- *Κλείσε τα μάτια σου, καλό μου.*
- *Σκέψου: Όλος ο κόσμος στα πόδια σου*
- *όλη η ζωή μπροστά σου*
- *το μέλλον άγραφο χαρτί κι η πένα τα όνειρά σου!*
-
- *Κλείσε τα μάτια σου, καλό μου.*
- *Μην αφήσεις εφιάλτες να μπουν στο όνειρό σου*
- *ο ύπνος σου να 'ναι γλυκός σαν το γέλιο σου,*
- *σαν το χαμόγελό σου*
- *τα όνειρα που κάνω εγώ για σένα μη σε περιορίζουν.*
- *Είσαι ηθοποιός σε μια ταινία χωρίς σενάριο...*
-
- *Κλείσε τα μάτια σου, καλό μου.*
- *Κοιμήσου μ' έναν ύπνο ελαφρύ σαν πούπουλο.*
- *μην ξεχνάς ότι όλοι σ' αγαπούν*
- *άσε τη φαντασία σου ελεύθερη!*
- *Κλείσε τα μάτια σου καλό μου!*

- Εβίνα Μαρούτσου (Β2) «Νανούρισμα» (2015)

Με τον τρόπο του Γιάννη Ρίτσου «Πρωινό άστρο»
Κ.Ν. Λ. Α Γυμνασίου

- *Μια μορφή ξεχωρίζω
ξαφνικά στη ζωή.
Είναι η πιο αγαπημένη,
είναι η πιο σεβαστή.*
- *Της χρωστάω τα πάντα
και το λέω γιατί.
Γιατί αν δεν υπήρχε,
πώς θα είχα ζωή;*

Ορέστης Καρβούνης (Α1), «Η μητέρα μου» (2016)

Με τον τρόπο του Γιάννη Ρίτσου «Πρωϊνό άστρο» Κ.Ν. Λ. Α Γυμνασίου

Αδελφούλα μου, αναζητώ νεράιδα ονείρου
τέντωσε τα φτερά της να πετάξεις ψηλά.

Θέλω να σου φέρω
της θάλασσας την αύρα
πάνω στο φτερό του ανέμου
σύρε να δεις όνειρα γλυκά.

Θέλω να σου γράψω
στιχάκι πάνω σε χαρτί
στην Παναγιά μια προσευχή
στο λαμπρό βασίλειο της μοίρας σαν φτάσεις
τύχη καλή να βρεις
και η Γη ας σμίξει με τον ουρανό
δυο άστρα για να αρπάξω
το ένα για σένα
τ' άλλο για μένα

Με μάτια που μοιάζουν
Με γέλια που μοιράζονται
Ανάμεσα στις αγκαλιές και τους φόβους
Με μυστικά που ελαφρώνουν το βάρος τους
Οι στιγμές γίνονται πιο γλυκές
Και οι ανάσες περπατάνε χέρι-χέρι

Πέφτει τ' αστέρι μας
κάνε μια ευχή
Μπροστά να κοιτάζεις,
το δρόμο μη χάνεις
Κοιμήσου, μικρούλα
Κοιμήσου γλυκά.

- **Δέσποινα Δίπλα-Τζόρτζια Ζώρα-Ανδριάνα Ηλιοπούλου-Τσιμαράτου, «Στην αδελφή μας» (2016)**

Γράμμα σε λογοτεχνικό ήρωα (2012)

«Γράμμα της Μπέθανυ Σταμπς στην Άννα Φρανκ», Κ.Ν.Λ. Β Γυμνασίου

20 Ιουλίου

- *Αγαπητή Άννα,*
-
- *Jambo (Χαίρε)!*
- *Ελπίζω με όλη μου την καρδιά να είσαι καλά και να είναι όλα μια ουσαιρεστη αναμνηση. ζυγνώμη που δεν σου έγραψα πιο νωρίς αλλά δεν μπορούσα γιατί τώρα έχουμε φύγει από το Σαιντ Τζον'ς Γουντ (είναι βορειοδυτικά του Λονδίνου) και εγκατασταθήκαμε στο Ναϊρόμπι. Μπορεί να μην γνωρίζεις πού βρίσκεται ακριβώς αλλά για να σου δώσω να καταλάβεις (στο περίπου), είναι στην Κένυα, στην ανατολική Αφρική (μακριά!!!).*
- *Στην Κένυα δεν έχει ταχυδρομείο γι' αυτό έπρεπε να πάμε στο Σουδάν (μια γειτονική χώρα, πολύ πιο αναπτυγμένη). Έτσι, αν και αργοπορημένα, σου εύχομαι «Χρόνια Πολλά και ό,τι επιθυμείς» παρ' όλο που, λόγω της κατάστασης που βρίσκεσαι, δεν είναι εύκολο να έχεις ό,τι θέλεις και αγαπάς αλλά δεν πειράζει. Τουλάχιστον έχεις ακόμα το πιο σημαντικό αγαθό της ζωής, την uhuu. Uhuu σημαίνει ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ στα σουαχίλι, αν και όταν είσαι μετανάστης σε μια χώρα- όπως εσύ στην Ολλανδία- και σε κυνηγάνε οι Γερμανοί είναι πολύ δύσκολο να έχεις ακόμα και το πιο διαδεδομένο πράγμα στον κόσμο, την ελευθερία. Τη γλώσσα αυτή την έμαθα στην Αφρική, κυρίως απ' τον Καγκέμα –χαϊδευτικά Κάγκκυ, που η κυρία Κλαίρη τον φωνάζει «μπόι» -ένας Κικούγιου που ο μπαμπάς μου τον προσέλαβε για να κάνει τις εξωτερικές δουλειές αλλά και σαν μπάτλερ (ο κύριος Γκόρντον, για τον οποίο σου είχα μιλήσει στο προηγούμενο γράμμα, δεν μας ακολούθησε στην Αφρική). (απόσπασμα)*

Μαρίνος Κονταράς, Γ2) [η Μπέθανυ Σταμπς είναι η ηρωίδα στο Αφρικάνικο Ημερολόγιο της Σώτης Τριανταφύλλου. Η Άννα είναι η γνωστή μας Άννα Φρανκ]

Αφιερωματικά ποιήματα: «Γλυκό του κουταλιού» (2013) με αφορμή την επίσκεψη του ποιητή Κυριάκου Χαραλαμπίδη

- *Να σβήσω για λίγο το χρόνο βάλθηκα,*
- *να κάνω τη θύμηση, γλυκιά προσμονή*
- *να σφραγίσω στα βλέφαρά μου τις εικόνες,*
- *να γευτώ την αλμύρα απ' του σπιτιού μου την αυλή*
-
- *Και νόμισα πως η μάνα μου στεκόταν*
- *σιμά στον κήπο με τα φρούτα στην ποδιά*
- *μα το πλεγμένο το μαντήλι στο κεφάλι ήταν ξένο*
- *κάποιας κυρίας με απέχθεια προφορά*
- *Κι εγώ ο <<ξένος>>, σαν να μη θυμόμουνα το σπίτι*
- *που με κλειστά τα μάτια να με βάζαν να διαβώ*
- *έτρεμα καθώς περνούσα τα δωμάτια ένα-ένα*
- *και στάθηκα μπροστά σε μιας γυναίκας το πορτραίτο για να ιδώ*
-
- *Και κείνη μου χαμογελούσε κι έλεγε: <<Ναι, πάρε με από εδώ>>*
- *και ήρθε για να απαλύνει τη ψυχή μου, ένα γλυκό του κουταλιού*
- *κομμένο από το δέντρο της αυλής μας, που σαν παιδί μεγαλώναμε μαζί*
- *και τώρα μυστικά μου ψιθυρίζει «Αλησμόνητε φίλε μου, ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ»*
-
- *Πόσα χρόνια ακόμη θα περάσουν για να λυθούν της Τροίας τα δεσμά*
- *να κόψω τις αλυσίδες που με κρατούν φυλακισμένο*
- *απ' της πατρίδας τη νοσταλγία, τη γλυκιά;*
-
- *Κι έχοντας σα μόνη πια περιουσία, λίγο χώμα του σπιτιού μου ποθητό*
- *εβιάδισα στην αυλόπορτα για να φύγω και αναρωτιόμουνα όλην ώρα*
- *τι χωρίζει και τι ενώνει ένα γλυκό του κουταλιού;*
- *Χλόη Τηλιακού, Γ3 (2013)*

Ο Κ. Χαραλαμπίδης στον Όμιλο «Λογοτεχνία & Δημιουργική Γραφή» (1 Μαρτίου 2013)

Αφιερωματικά ποιήματα: «Χαιρετισμός στον Οδ. Ελύτη» (Διασχολική δράση «Τόποι του Οδ. Ελύτη», 2014)

- *Την αύρα έπλεξες ψάθινο καπέλο στα μαλλιά σου*
- *Θαλασσινή αρμαθιά κρεμάς στα όνειρά σου*
- *Στην απεραντοσύνη του πελάγους ψίθυρος η αναπνοή σου*
- *Στη δίνη της αλμύρας έθαψες τα μυστικά σου*
-
- *Στου Αιγαίου τη λάμψη φτερουγίζει η σκέψη σου*
- *Με μυρωδιές μεθάς τις πύλες της καρδιάς σου*
- *Τη θύμηση ενός γλάρου ανταμώνεις στη ματιά σου*
- *Του κοχυλιού η κόρνα αντηχεί στο πέρασμά σου*
-
- *Πορφυρογέννητες ροδιές υμνούν το παρελθόν σου*
- *Στις σκαλιστές αντίκες των βράχων κυματίζει η ιστορία*
- *Στου καραβιού την πλώρη αγαλλιάζεις τα φτερά σου*
- *Στο πέρασμα του χρόνου αγναντεύεις τη μαγεία*
-
- *Ένα ταξίδι ο πλούτος της ανάμνησής σου*
- *Στου πηγαϊμού τη βάρκα να είσαι καπετάνιος*
- *Στα κύματα να δίνεις την ψυχή σου*
- *Τη θάλασσα να έχεις για μουράγιο*
- Χλόη Τηλιακού, Α4 Λυκείου (2014)

Ο Όμιλος «Φιλαναγνωσία & Σχολική Βιβλιοθήκη»
στο Π.Π. Λύκειο Λέσβου (21 Μαρτίου 2014)

2015. Έτος Μανόλη Αναγνωστάκη. Αφιέρωμα περιοδικών Αναγνώστης και Θράκα

*Θα 'ρθει μια μέρα που δε θα 'χουμε πια τι
να πούμε*

Θα κοιταζόμαστε και γύρω η σιωπή.

Θα σκεφτόμαστε ανιαρά, χωρίς ουσία.

*Θ' αναρωτιόμαστε «τι κάναμε λάθος και
μείναμε μόνοι;»*

*Όλο το πνεύμα θα 'χει χαθεί, θα
ντρεπόμαστε πια να μιλάμε, μονάχα*

*Θα κοιταζόμαστε, παλεύοντας, στην
πλασματική κοινωνία*

*που μόνοι δημιουργήσαμε,
να βρούμε τη χαμένη επικοινωνία,
το δεσμό που κάποτε είχαμε, την αγάπη
που πέταξε σαν τα πουλιά.*

*Θα γεύομαστε την αποτυχία, την πικρή
γεύση της μοναξιάς,
Τα σφάλματά μας...*

Ανδριάνα Ηλιοπούλου-Τσιμαράτου, Α1

Διακρίσεις δύο μαθητριών από την Α Γυμνασίου!

- ΣΤΙΧΟΣ: ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ ΔΕΝ ΑΡΕΣΑΝ ΠΟΤΕ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ
- από το ποίημα του Μανόλη Αναγνωστάκη [Στο παιδί μου], Ο στόχος (1971)
-
- *Στο παιδί μου δεν άρεσαν ποτέ τα παραμύθια*
- *Δεν είχε τίποτα να κρύψει*
- *Δεν τρόμαζε με τίποτα στον κόσμο αυτό.*
- *Είχε παραδοθεί σε ένα όνειρο τρελό,*
- *Απλωνόταν στα παλάτια του ήλιου*
- *και έμενε απλά σιωπηλό.*
- *Εκεί κρυμμένο μέσα στο φως*
- *έψαχνε το πώς.*
- *Ήθελε να μάθει την αλήθεια*
- *πρόσμενε με πόθο την ελπίδα.*
-
- *Στο παιδί μου δεν άρεσαν ποτέ τα παραμύθια*
- *Δεν πλατσούριζε ποτέ σε ρηγά νερά*
- *Πάσχιζε μες τα ερείπια τού τώρα*
- *την ανατολή να βρει*
- *κι ήθελε εκεί να χτίσει τη δική του τη ζωή.*
- Δέσποινα Δίπλα, Α1

Παρουσίαση στο Black Duck (7.12.2015)

Συμμετοχές σε μαθητικούς διαγωνισμούς

Πανελλήνιος Λογοτεχνικός Διαγωνισμός ΣΜΥΡΝΗ (2012)

A Βραβείο Ποιήματος Γυμνασίου:

Χλόη Τηλιακού (Γ3) «Στις «θύμησες» τα μονοπάτια»

- Στις «θύμησες» τα μονοπάτια ακολουθείς
- της Σμύρνης τις αμαστίγωτες στιγμές
- διωγμένος από τη ρίζα της ανεμελιάς
- και του πλούτου τις μοσχοβολιές
- την αναπνοή που απλόχερα σου χάριζε -χωρίς να το ξέρεις-
- το σεργιάνι στην Προκυμαία
- τόσα πούλουδα* και μπομπονιές* που έμαθαν τα μυστικά σου
-
- -Όταν ακόμα οι Τσέτες έψαχναν τη θάλασσα-
-
- Στους μαχαλάδες σέρναν τη γιορτή
- και νόμιζες πως ξεπηδούσαν οι ήρωες οι φωτοστεφανωμένοι
- από μια σπάνια ελαιογραφία -σαν αυτή στον τοίχο του αρχοντικού-
- οι Σμυρνιές με τα ομπρελίνα στο χέρι
- και οι μεγαλύτεροι με τη διαθήκη του πολιτισμού στα χέρια τους
- να ρουφάνε το ρακί για να αποστάξουν το μύθο της ιστορίας
- που γραφόταν σε κάθε πεζούλι, σε κάθε σχολειό, σε κάθε νοικοκυριό
-
- -Όταν ακόμα οι Τσέτες έψαχναν τη θάλασσα-
-
- Στα χρυσοκέντητα μαντήλια και στις μακριές φούστες της μητέρας
- όταν -μικρός ακόμα- μυστικά έκρυβες τα τζάνερα*
- για να εξιλεώσεις τη λαχτάρα σου για γεύση
- και άκουγες στα μαγαζιά του λιμανιού να τραγουδούν
- για την πατρίδα την ξακουστή, των όλων...
- και τους θρούλους του παππού για τους αιώνιους πολέμιους

- -Όταν ακόμα οι Τσέτες έψαχναν τη θάλασσα-
-
- Μα ένα πρωινό -σαν να σταμάτησε ο χρόνος-
- τα τραγούδια έγιναν θρήνοι
- και οι θρύλοι εξωντάνεψαν ξανά μπρος στα μάτια σου
- το λυσσασμένο το θεριό άρχισε ν' αλυχτάει
- -που νόμιζε πως η πατρίδα σου θα' ταν για σένα ξένη-
- και οι φήμες να σκορπούν τη σκόνη του διωγμού
-
- -Όταν οι Τσέτες φτάνουν στη θάλασσα-
-
- Έφτασε της πόλης η στερνή ημέρα
- και άνοιξαν οι πύρινες πύλες της κολάσεως
- και έτρεχε με τη μουτζούρα στο πρόσωπο η γυναίκα
- να κρύψει την ολύμπια ομορφιά για να φανεί γριά
- και κρέμονταν τ' ανθρώπινα τα μέλη
- και βάφονταν τα σπίτια πορφυρά
-
-
- και έψαχνες στις στάχτες τους δικούς σου
- για ένα σημάδι της παρηγοριάς
- μα εκείνοι πουθενά...
-
- -Όταν οι Τσέτες σκόρπισαν το θάνατο-
-
- Μα κι αν σε πήρε το καράβι μακριά
- κι αν άφησες πίσω σου πατρίδα πονεμένη
- το χώμα δεν ξεχνάει την κληρονομιά
- που άφησε η Σμύρνη στους αιώνες,...

Τελετή Βράβευσης (Ευαγγελική Σχολή, 8.12.2012)

Α Βραβείο Ποίησης στον Β Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό «Στη γειτονιά μου ή σε τόπους μακρινούς: όπου υπάρχουν άνθρωποι» (Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου Πατρών, 23.4.2016)

- Δέσποινα Δίπλα, «Στη γειτονιά μου ή σε τόπους μακρινούς»

- Ταξιδεύω. Παραμένω σιωπηλή, δίχως σκέψεις
- Βυθίζομαι στην απεραντοσύνη, μπλέκομαι ανάμεσα στο πλήθος
- Η ιστορία μου συνδέεται με των συνοδοιπόρων μου
- Βουτώ βαθιά στα έγκατα της ψυχής μου, την αφουγκράζομαι.

- Ακολουθώ τα ίχνη της πομπής των ανθρώπων
- Ένας αόριστος φόβος πλανιέται ανάμεσά μας
- Βαδίζουμε στην απέραντη γραμμή προς το άπειρο
- Σ' ένα δρόμο που δεν τελειώνει,
- φτιάχνουμε τη δική μας διαδρομή.

- Δε μιλάμε την ίδια γλώσσα,
- γυρεύει ο ένας τον άλλο να βρει.
- Η εξερεύνηση στο αύριο μας γοητεύει
- Ψάχνουμε την κινητήρια δύναμη,
- γυρεύουμε την αφορμή.

- Μετρώ τα βήματά μου
- Περνώ από πέρασμα βαθύ
- Τα μάτια μου τα κυριεύει φως
- Δικαίωμα μου να πλανιέμαι στ' άγνωστο
- Δικαίωμα μου να ταξιδεύω δίχως πλάνο στ' ανοιχτά.

- Μεθώ από τα αρώματα της Ανατολής
- Πλανεύομαι από τον αρχαίο πολιτισμό της Ελλάδας
- Εκστασιάζομαι διασχίζοντας το Σινικό Τείχος
- Θαυμάζω τις Πυραμίδες των Φαραώ
- Υπέροχος κόσμος, φτιαγμένος από το ίδιο Χέρι.
-
- Και εκεί μέσα στην έκσταση με κυριεύει ο τρόμος
- Ακούω την ηχώ του πολέμου
- Τσαλακωμένες σκόρπιες ελπίδες εδώ και εκεί
- Το πιο δύσκολο ταξίδι είναι αυτό
- Εικόνες μαύρες, γκρι.
-
- Συνεχίζω να προχωρώ
- Κοιτάζω γύρω μου, τους γνωρίζω όλους καλά
- Καρφώνω το βλέμμα μου σε καθέναν ξεχωριστά
- Είναι η δική μου μάνα, η δική σου μητέρα, η ίδια γυναίκα.
- Πιο κει εγώ, εσύ, παιδιά που ονειρεύονται
- Νέοι που τιθασεύουν το άγριο, που κατακτούν το αδύνατο.
-
- Γνώρισα σοφούς, μίλησα με οραματιστές
- Είδα ενάρητους, φταίχτες, αθώους
- Στα στάσιμα νερά της μετριότητας οι ηγέτες.
- Κάποιος μου γνέφει, είναι ο φίλος μου, ο πιστός συμπαραστάτης μου
- Συνεχίζω το ταξίδι μου, πιο δυνατή, θα ξετυλίξω το μίτο και όπου με βγάλει...
-

Ο πεζογραφικός μας κύκλος

5^{ος} διαγωνισμός γραπτού λόγου Εκδόσεων Πατάκη 2013 (2^ο βραβείο)
Αγγελική Σταυρακοπούλου, «Διαβάζοντας το βιβλίο Ο χορός της Ζωής της
Ζώρζ Σαρή. Δίνω διαφορετικό τέλος στην ιστορία»

- *Εκείνη τη νύχτα έκλαψα, έκλαψα πολύ. Οι αναμνήσεις από εδώ και στο εξής αρχίζουν να ξεθωριάζουν. Μάλλον τις θόλωσαν τα δάκρυα που έχυσα. Δάκρυα που δεν είχαν να κάνουν μόνο με αυτό το γεγονός. Κλάματα για τη μαμά, τη Λευκή, τους φίλους που είχα αφήσει πίσω, τη μακρινή Αθήνα... Όλα ήρθαν στο μυαλό μου για μια ακόμα φορά. Ήταν καιρός να κάνω το μεγάλο βήμα. Αισθανόμουν έτοιμη, ώριμη, ολοκληρωτικά δοσμένη σε εκείνον. Ο Γιάννης με τάραζε και με γαλήνευε ταυτόχρονα, με φόβιζε και παράλληλα με έκανε να νιώθω ατρόμητη. Αυτό ήταν: ένα σύνολο αντιθέσεων, αντιφάσεων και απρόσμενων καταστάσεων. Ήταν ένα ρίσκο, μια αιώνια πρόκληση για μένα την παρορμητική, την απρογραμμάτιστη, την αλαφροϊσκιωτη, τολμηρή Χριστίνα. Για αυτό τον διάλεξα. Με συνάρπαζε.*
- *12 χρόνια μετά...*
- *Είμαι καθισμένη στην πολυθρόνα διαβάζοντας ένα βιβλίο με την αυτοβιογραφία της Ανριέττ Μπαρρό*. Άραγε, πόσα χρωστώ σε εκείνη, στην Ειρήνη*, στον Θράσο*, στο Γιάννη μου που τώρα κάθεται στο γραφείο σκυμμένος πάνω από ένα νέο σχέδιο κτιρίου. Η Λευκή μου έχει βαλθεί από χτες να ψαχουλεύει το πατάρι ανακαλύπτοντας ένα σωρό παλιά δικά μου βιβλία, του Γιάννη, σκηνές από θεατρικά έργα, κουστούμια, το μεσημέρι ξέθαψε τα μαύρα μποτίνια μου... ναι εκείνα που είχα αγοράσει με τα πρώτα μου χρήματα στο Παρίσι...*
- *-Μαμά! Μαμά! Κοίτα τι βρήκα! Μια ζωγραφιά, ένα σκίτσο... είσαι εσύ... μαμά τι είναι αυτό;;!*
- *Κλείνω τα μάτια. Σαν ίσκιοι οι αναμνήσεις πλησιάζουν γοργά. Τα ανοίγω και αντικρίζω τα καταγάλανα δικά της. Της απαντώ με σταθερή καθαρή και δυνατή φωνή (χρόνια εξασκημένη στο σανίδι).*
- *Αυτό Λευκή μου είναι απρόσμενος τρελός χορός. Και έπειτα, πιο ήρεμα και γλυκά,... είναι ο χορός της ζωής. [απόσπασμα] Αγγελική Σταυρακοπούλου, Γ3 (Όμιλος «Λογοτεχνία & δημιουργική γραφή»)*

Δήμος Ν. Σμύρνης-Ευαγγελική Σχολή: Διαγωνισμός «Εφηβεία» (2013) Πένυ Μπεθάνη, «π», Α Βραβείο Διηγήματος Γυμνασίου

- **Κεφάλαιο 1^ο**
- *Σεπτέμβριος 2030. Η κρίση που ξέσπασε στην Ελλάδα το 2010 έμοιαζε να υποχωρεί γύρω στο 2015, αλλά αμέσως μετά, επανήλθε χειρότερη αφού χτύπησε όλη την υφήλιο και βύθισε τη χώρα σε παρατεταμένη ύφεση. Παρά τους περιορισμούς από την κρίση, η τεχνολογία δεν σταμάτησε να αναπτύσσεται με μεγάλα άλματα και να αλλάζει την εικόνα του κόσμου. Η ανεργία όμως παρέμεινε η μάστιγα που υποβάθμιζε τις ζωές πολλών ανθρώπων ακόμα και στον τομέα της παιδείας. Γιατί; Επειδή τα σχολεία υπέστησαν τρομερές αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς ακολούθησε αυτό που όλοι φοβούνταν: Πραγματοποιήθηκε η απόλυση όλων των καθηγητών οι οποίοι αντικαταστάθηκαν από ηλεκτρονικές μηχανές υψηλής τεχνολογίας, κάνοντας το μάθημα τελείως ηλεκτρονικό.*
- *Αθήνα. Κάπου στο κέντρο. Σε ένα σχολείο. Σε μια αίθουσα. Αμίλητοι μαθητές. Ο τεράστιος και επιβλητικός διαδραστικός πίνακας καλύπτει -σχεδόν- όλο τον τοίχο της τάξης. Κάθε μαθητής έχει το δικό του θρανίο στο οποίο υπάρχει μια ενσωματωμένη οθόνη αφής. Όλα τα κεφάλια είναι σκυμμένα στις οθόνες τους, καθώς μικροσκοπικές κάμερες στους τοίχους τους επιβλέπουν. «Τέλος χρόνου» ακούστηκε η ψυχρή φωνή της μηχανής (ή αλλιώς του 'αντικαταστάτη' του καθηγητή) μέσα από δύο μεγάλα ηχεία κρεμασμένα ψηλά, στις γωνίες της αίθουσας. Οι μαθητές σήκωσαν τα κεφάλια τους. Το διαγώνισμα είχε τελειώσει. Οι Η/Υ μπροστά τους έσβησαν και το επίκεντρο της προσοχής στράφηκε στο διαδραστικό πίνακα, που άρχισε να γράφει αυτόματα.*
- *«Ηλίθια μηχανή», ψιθύρισε ο Δημήτρης από το τελευταίο θρανίο. [απόσπασμα]*
- Πένυ Μπεθάνη, Β2

Τελετή Βράβευσης (Ευαγγελική Σχολή, 26.4.2013)

Ενδοσχολικός διαγωνισμός «Εθελοντισμός» (2013): Πένυ Μπεθάνη «Στην κορυφή του κόσμου» Α Βραβείο Διηγήματος

- *8.848 μέτρα. Το τελευταίο βήμα. Πέταξα το σακίδιό μου στο χιόνι, απελευθερώνοντας τον κουρασμένο ώμο μου. Κοίταξα προς τα κάτω τα σύννεφα και βρήκα το κουράγιο να χαμογελάσω. Τα μάτια μου σάρωναν γύρω κάθε σπιθαμή αυτού του απόλυτου τόπου που βρίσκεται ψηλότερα από εκεί που μπόρεσε ποτέ να αναρριχηθεί η ζωή μέχρι να τον κατακτήσει ο άνθρωπος. Για την ακρίβεια ελάχιστοι άνθρωποι, μέσα σε αυτούς τώρα και εγώ. Απόκοσμη ομορφιά. Το βλέμμα μου έψαχνε, έψαχνε να γεμίσει το κενό. Σήκωσα το κεφάλι μου στον ουρανό, μπορούσα να σταθώ και να αγγίξω τις αχτίδες του ήλιου πιο κοντά από ποτέ. Έβγαλα για λίγο τη μάσκα μου και εισέπνευσα δυνατά, πολλές φορές, τον αραιό αέρα. Η αναπνοή ήταν εξαιρετικά δύσκολη. Απόλυτη σιωπή. Ακόμη και ο ήχος δυσκολευόταν να ταξιδέψει σε αυτόν τον αδύναμο αέρα. Δεν ξέρω αν έφταιγε η κούραση ή το μειωμένο οξυγόνο στον εγκέφαλό μου αλλά βυθίστηκα σε μια παραίσθηση. Ήταν σαν να είχα μπει μέσα σε μια από αυτές τις καταπληκτικές ιλουστρασιόν φωτογραφίες τραβηγμένες από τους αναβάτες που είχαν φτάσει εδώ πριν από μένα και που τις χάζευα όλους αυτούς τους μήνες της προετοιμασίας μου. ΕΒΕΡΕΣΤ! Η κορυφή του κόσμου. Και μετά σαν να γύρισε η σελίδα του περιοδικού και βρέθηκα μέσα σε μια ζωγραφιά παιδικού βιβλίου. Ένας κατάφωτος ουρανός και πάνω του ο Θεός. Ήμουν πιο κοντά στο Θεό από ποτέ. Σήκωσα τα μάτια μου και έψαξα στον κρυστάλλινο ουρανό. Το φως ήταν δυνατό, σκληρό, μα ο Θεός δεν ήταν εκεί. Ανάμεσα σε εμένα και τον ήλιο υπήρχε ελάχιστος ακόμα αέρας. Μόνο. [απόσπασμα]*
- Πένυ Μπεθάνη, Γ2 «Στην κορυφή του κόσμου»

Βράβευση των δύο μαθητριών (15.10.2013)

Πένυ Μπεθάνη, «Αλς» Έπαινος στον Δ' Λογοτεχνικό Διαγωνισμό «Α. Σαμαράκης» (Καρδίτσα, 4.5.2014)

Πένυ Μπεθάνη «Αλς», Ανθολογία διηγήματος, Εκδόσεις Καστανιώτη 2014

Η αγάπη μου για το χαρτί ξεκινούσε από παλιά. Για την ακρίβεια από τα πρώτα φοιτητικά μου χρόνια στο πανεπιστήμιο. Τότε υπήρχε ακόμα ως μάθημα επιλογής η «τέχνη της χειρογραφίας», το οποίο τελικά καταργήθηκε λίγα χρόνια αργότερα. Η χειρογραφία ήταν από τότε εξεζητημένη υπόθεση. Χρόνια τώρα, όλα τα παιδιά μεγαλώνουν μαθαίνοντας πως να πατάνε πλήκτρα και οθόνες αφής. Σε εκείνο το μάθημα όμως, είχα την ευκαιρία να μάθω πώς να αφήνω τα ίχνη των γραμμάτων πάνω στο χαρτί ζωγραφίζοντάς τα με ένα μολύβι στο χέρι μου. Να σχηματίζω μόνη μου το «α» με τη μαγκουρίτσα όπως μας έλεγε ο εκπαιδευτής γραφής, να κάνω έναν κύκλο με μια οριζόντια γραμμή στη μέση για το «θ», να παιδεύομαι για ώρες μέχρι να καταφέρω το «ξ», να σχεδιάζω περίτεχνα και γεμάτη περηφάνια το υπέροχο «Ω». Να χαράζω τις λέξεις και το τοπίο του κειμένου αποτυπώνοντας με δυνατές, σφιχτές ή χαλαρές, μακρόσυρτες γραμμές τον ενθουσιασμό ή τη βαρεμάρα μου, τη χαρά ή τη λύπη μου, τη μονάκριβη μοναξιά μου. Να παλεύω με το χαρτί, να το μουντζουρώνω, να το τσαλακώνω και να το σκίζω ή να το χαϊδεύω στοργικά. Να προχωράω το γράψιμό μου παρέα με τα λάθη μου και τις διορθώσεις τους, τις διαγραφές, τις προσθήκες, τα δαιδαλώδη βέλη που αλλάζουν τη ροή και τη δομή του κειμένου και να φτάνω αμήχανη μένα κομμάτι χαρτί που έχει φανερά τα αποτυπώματα μιας ανελέητης μάχης, σε ένα τελικό, αλλά χωρίς πολλές βεβαιότητες, αποτέλεσμα που μπορώ να αγκαλιάζω με αγάπη. Μέχρι τότε ήξερα μόνο να χρησιμοποιώ τους ηλεκτρονικούς συντάκτες με την αυτόματη διόρθωσή τους, τα τέλεια διάκενα και τη στοίχιση, τους πάντα ευκρινείς, πανομοιότυπους χαρακτήρες και την αψεγάδιαστη τελική μορφή. Σε αυτά τα γραπτά εκτός από τη μαγεία της χάραξης χάνεται και κάθε ίχνος από τα λάθη που διορθώθηκαν, τις αλλαγές που έγιναν και στα μάτια μου φτάνει πάντα ένα καθαρό, τακτοποιημένο γραπτό σαν να ήταν πάντα αλάθητο και αναλλοίωτο. Άρχισα να πιστεύω πως, μεγαλωμένοι έτσι, χωρίς την εικόνα των λαθών που διορθώσαμε, των αλλαγών που κάναμε, αποκτήσαμε την πεποίθηση του σχεδόν αλάνθαστου, του εξαρχής απόλυτα σωστού κι ίσως είναι κι αυτός ένας λόγος που είμαστε ελάχιστα ανεκτικοί στα λάθη των άλλων, που η κοινωνία μας αντικατέστησε την ανθρωπιά και την αλληλεγγύη με την αυστηρότητα των κανονισμών και που αποστρέφεται σχεδόν κάθε προσπάθεια για αλλαγή. [απόσπασμα]

Ποιήματα *A la maniere de*, Β Πανελλήνιος Διαγωνισμός
Φιλαναγνωσίας «Το φωτόδεντρο και η 14^η ομορφιά» (2015):
Γ. Κατραούρας, Α Βραβείο Ποίησης Λυκείου

- *Οι ανόητοι στίχοι μας είναι για να παρηγορούν τη μοναξιά μας*
- *Να μας παίρνουν μακριά σας*
- *Είναι για να πηγαίνουμε εδώ κι εκεί προσπαθώντας να κάνουμε όσο το δυνατόν λιγότερη φασαρία να είμαστε βουβοί υπόκωφοι, νοσταλγικοί*
- *Ασίγαστα ξεσπάτε και με τροφοδοτείτε με οργή με ελπίδες με κρατάτε στη ζωή*
- *Σιγά σιγά, σταθερά και γνώριμα –εσείς οι στίχοι λέω - σκάβετε πληγές στο σώμα το ταλαιπωρημένο*
- *Δεν μπορώ τις επαναλαμβανόμενες κουβέντες θέλω τα νέα δώρα τις μουσικές και τα αναίτια δάκρυα σας*
- *Ό,τι είχα παλιά αποζητάω*

- Γιώργος Κατραούρας, «Κραδαίνοντας στίχους» (Όμιλος «Φιλαναγνωσία & Σ.Β.»)

Νομίσματα με αφορμή το ποίημα «Φιλέλλην» του Κ.Π. Καβάφη

- Μαρία Λουβουλίνα (Α1), «Ρόδι»

A la maniere de Καβάφης (2016)

- Άρτια φρόντισε η χάραξη να γίνει
- Απόδωσε στην φύση τη θέση που της πρέπει
- Απομόνωσε τα σύμβολα του παρελθόντος
- Και διαφύλαξε την αρετή της τέχνης
- Πολιτισμός πρέπει να αναδειχθεί
- Να φιλοτεχνηθεί το νόμισμα συλλογικά
- Μην λησμονήσεις τη σπουδαιότητα της χάρης
- Χάραξε με γράμματα κομψά
- Και μην ανησυχείς
- Μαθητών πρωτότυπη δημιουργία
- Έμπνευση, γιορτή.

- *Δέσποινα Δίπλα, «Το κοινό μας νόμισμα»*

Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης & Ελληνικά Ταχυδρομεία «Όσα φέρνει ο ταχυδρόμος» (2016)

- Ανδριάνα Ηλιοπούλου-Τσιμαράτου
- Δέσποινα Δίπλα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού {Κύπρου}, *Δημιουργική γραφή: Οδηγίες πλεύσεως*, 2012 http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/vivlia_anaforas.html
- Βενετία Αποστολίδου, «Ζητήματα ανάγνωσης», *Ο αναγνώστης*, τ. 2, 2015, σ. 99-103.
- Γιώργος Δελιόπουλος, «Πάρε μια λέξη: διδασκαλία της νεοελληνικής λογοτεχνίας και δημιουργικής γραφής στο Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας (Πιλοτικό σχολείο)», *Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κολλέγιο Αθηνών-Κολλέγιο Ψυχικού, 1^ο Συνέδριο Δημιουργικής Γραφής* 2013, <http://cwconference.web.uowm.gr/index.php/arxiki-selida/10-first-conference/2013-conference-articles/46-1>
- Τζίνα Καλογήρου, «Lector Ludens: η ανάγνωση ως παιχνίδι / παιχνίδια της ανάγνωσης», στο Πρακτικά συνεδρίου, *Η Λογοτεχνία σήμερα. Όψεις, αναθεωρήσεις, προοπτικές*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα 2004, σ. 128-133
- Τζίνα Καλογήρου, «Η ποίηση ως «όραμα» και «άκουσμα»: Διακαλλιτεχνικές προσεγγίσεις και δραστηριότητες στη διδασκαλία της ποίησης», 2015 <http://keimena.ece.uth.gr/main/t22/02-kalogirou.pdf>
- Τζίνα Καλογήρου-Βασιλική Λαλαγιάννη (επιμ.), *Η Λογοτεχνία στο σχολείο*, Αθήνα, Τυπωθήτω 2005
- Ανδρέας Καρακίτσιος, «Δημιουργική γραφή: μια άλλη προσέγγιση της λογοτεχνίας ή η επιστροφή της ρητορικής;», *Κείμενα*, 15 (2012), <http://keimena.ece.uth.gr/main/t15/02-karakitsios.pdf>
- Σπύρος Κιοσσές, «Αξιοποιώντας διδακτικά την αφηγηματολογία ως μέσο λογοτεχνικού γραμματισμού: η περίπτωση της δημοτικής εκπαίδευσης στην Κύπρο», <http://keimena.ece.uth.gr/main/t22/05-kiosses.pdf>
- Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος, «Πράξη και διδασκαλία της «Δημιουργικής Γραφής» στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα», http://www.eens.org/EENS_congresses/2014/kotopoulos_triantafyllos.pdf

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δώρα Μέντη, «Ο Όμιλος Λογοτεχνίας, Φιλαναγνωσίας & Δημιουργικής Γραφής στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης», Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ, *Η νεοελληνική λογοτεχνία σήμερα. Κοινωνία και εκπαίδευση*. Πρακτικά επιστημονικού συνεδρίου, Αθήνα 2015, σ. 110-121.
- Δώρα Μέντη, «Κόκκινη κλωστή δεμένη και με τέχνη τυλιγμένη» [σε συνεργασία με την καθηγήτρια Καλλιτεχνικών Χριστίνα Παπαδάκη], Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής-Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών-Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, «*Τέχνη και εκπαίδευση: Διδακτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις στο σχολείο του 21^{ου} αιώνα*», 3-4 Οκτωβρίου 2015
- Σοφία Νικολαΐδου, *Πώς έρχονται οι λέξεις*, Μεταίχμιο 2014
- Σοφία Νικολαΐδου, «Η Δημιουργική Γραφή στο Σχολείο. Το παράδειγμα του Π. Π. Σχολείου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης». <http://3dim-evosm.web.auth.gr/conference/pp.395-401.pdf>, σ. 397-401
- Σοφία Νικολαΐδου, «Δημιουργική Γραφή στο σχολείο. Το τερπνόν μετά του ωφελίμου» <http://keimena.ece.uth.gr/main/t15/05-nikolaidou.pdf>
- Χαρά Νικολακοπούλου, *Η δημιουργική γραφή στο Γυμνάσιο*, Εκδόσεις Μιχάλη Σιδέρη
- Μίμης Σουλιώτης, *Αλφαβητάριο για την ποίηση*, Επίκεντρο 2010
- Τασούλα Τσιλιμένη-Μαρίτα Παπαρούση (επιμ.), *Η τέχνη της μυθοπλασίας και της δημιουργικής γραφής*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2010
- Μ. Παπαρούση, Α. Ανδρέου, Σ. Καλδή, «Η συμβολή της δημιουργικής γραφής στη διδακτική της λογοτεχνίας», *Νέα Παιδεία*, τχ. 132, σ. 102-115.
- Λιάνα Σακελλίου, Ουίλιαμ Σουλτς, *Δημιουργική ανάγνωση, γραφή και ζωή*, Gutenberg 2013
- Τζιάνι Ροντάρι, *Γραμματική της φαντασίας. Εισαγωγή στην τέχνη να επινοείς ιστορίες*, μτφρ. Γ. Κασαπίδης, Μεταίχμιο 2001
- Louis Timbal-Duclaux, *Το δημιουργικό γράψιμο*, μτφρ. Γ. Παρίσης, Εκδόσεις Πατάκη 1993